ภาคผนวก A

การทดลองที่ 1 ข้อมูลและคณิตศาสตร์ใน คอมพิวเตอร์

การทดลองนี้เป็นการทบทวนความเข้าใจและแบบฝึกหัดเสริมของเนื้อหาในบทที่ 2 เนื่องจากจำนวนบิทข้อมูลที่ ยาวขึ้นจำเป็นต้องใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยคำนวณแทน โดยมีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

- เพื่อให้เข้าใจการแปลงและคณิตศาสตร์สำหรับเลขจำนวนเต็มฐานสองชนิดไม่มีเครื่องหมายและมี เครื่องหมายแบบ 2-Complement
- เพื่อให้เข้าใจการแปลงและคณิตศาสตร์สำหรับเลขทศนิยมฐานสองมาตรฐาน IEEE754 ชนิด Single Precision
- เพื่อให้เข้าใจรหัส ASCII และ Unicode สำหรับข้อมูลตัวอักษร นอกจากเนื้อหาในบทที่ 2 แล้ว ผู้อ่านสามารถศึกษาเว็บเพจเพิ่มเติม เพื่อทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง ได้แก่
- https://www.tutorialspoint.com/cprogramming/c_data_types.htm
- https://www3.ntu.edu.sg/home/ehchua/programming/java/ datarepresentation.html

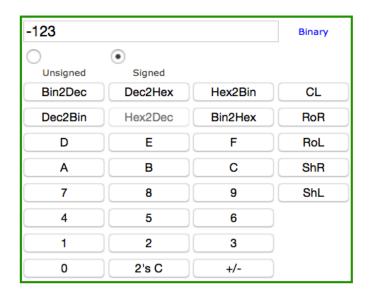
ผู้อ่านจะพบว่าเนื้อหาในเว็บของมหาวิทยาลัยนั้นยาง ประเทศสิงคโปร์ เป็นการสอนพื้นภาษา Java ใช้งาน ข้อมูลเป็นเลขฐานสองเหมือนกับภาษา C/C++ ในเว็บที่สอง การทดลองจะครอบคลุมเนื้อหาตามทฤษฎี โดยจะ เริ่มจากเลขจำนวนเต็ม เลขทศนิยม และตัวอักษรตามลำดับ

A.1 การแปลงและคณิตศาสตร์สำหรับเลขฐานสองจำนวนเต็ม

A.1.1 การทดลอง

เนื่องจากการแปลงเลขฐานสิบเป็นฐานสองชนิดไม่มีเครื่องหมาย (unsigned) ผู้อ่านสามารถใช้เครื่องคิดเลข ทางวิทยาศาสตร์ทั่วไป ดังนั้น การทดลองนี้จะเน้นที่การแปลงเป็นเลขฐานสองชนิดมีเครื่องหมายแบบ 2 Complement สอดคล้องกับเนื้อหาในหัวข้อที่ 2.2 โดยผ่านเว็บเบราส์เซอร์ที่ผู้อ่านถนัด กรอกหรือคลิกที่ ชื่อลิงค์ ต่อไปนี้ http://www.free-test-online.com/binary/signed_converter.html ขอให้ผู้อ่าน ปฏิบัติตามการทดลอง ดังนี้

1. คลิกเลือกที่ปุ่ม Signed แล้วจึงกรอกเลข -123 ลงในกล่องข้อความ ดังรูปที่ A.1

รูปที่ A.1: กรอกเลข -123 ลงในกล่องข้อความ และคลิกเลือกที่ปุ่ม Signed เพื่อให้โปรแกรมแปลงเลขจำนวน เต็ม -123 เป็นเลขฐานสองชนิด Signed ชนิด 2 Complement

หน้าต่างมีลักษณะคล้ายเครื่องคิดเลข ประกอบด้วยปุ่มต่างๆ ดังนี้

- 'Bin2Dec' 'Dec2Bin' สำหรับแปลงเลขฐานสองเป็นฐานสิบไปและกลับ
- 'Dec2Hex' 'Hex2Dec' สำหรับแปลงเลขฐานสิบเป็นฐานสิบหกไปและกลับ
- 'Hex2Bin' 'Bin2Hex' สำหรับแปลงเลขฐานสองเป็นฐานสิบหกไปและกลับ
- ปุ่ม 0-9 และ A-F สำหรับกรอกตัวเลขฐานสิบและฐานสิบหก
- CL (Clear) สำหรับล้างค่าในกล่องข้อความให้เป็น 0
- RoR (Rotate Right) และ RoL (Rotate Left) สำหรับเลื่อนวนเลขที่อยู่ในกล่องข้อความทางขวาและ ซ้าย ตามลำดับ
- ShR (Shift Right) และ ShL (Shift Left) โดยป้อนเลข 0 เข้ามาแทน
- 2's C (omplement) สำหรับแปลงเลขฐานสองให้เป็นค่า 2's Complement

- +/- สำหรับกลับเครื่องหมายของตัวเลขฐานสิบในกล่องข้อความ
- 2. กดปุ่มเครื่องหมาย 'Dec2Bin' เพื่อให้เป็นเลขฐานสองชนิด Signed ดังรูปที่ A.2

111111111111111110000101 Binary								
0	0							
Unsigned	Signed							
Bin2Dec	Dec2Hex	Hex2Bin	CL					
Dec2Bin	Hex2Dec	Bin2Hex	RoR					
D	E	F	RoL					
Α	В	С	ShR					
7	8	9	ShL					
4	5	6						
1	2	3						
0	2's C	+/-						

รูปที่ A.2: ผลลัพธ์จากการแปลงเลข -123 ให้เป็นเลขฐานสองชนิด Signed 2-Complement ความยาว 24 บิท

3. กดปุ่มเครื่องหมาย 'Bin2Hex' เพื่อแปลงเลขฐานสองที่ได้ให้เป็นเลขฐานสิบหกชนิด Signed ตามรูปที่ A.3

FFFF85	HEX		
\circ	0		
Unsigned	Signed		
Bin2Dec	Dec2Hex	Hex2Bin	CL
Dec2Bin	Hex2Dec	Bin2Hex	RoR
D	E	F	RoL
Α	В	С	ShR
7	8	9	ShL
4	5	6	
1	2	3	
0	2's C	+/-	

รูปที่ A.3: ผลลัพธ์จากการแปลงเลข -123 ให้เป็นเลขฐานสิบหก 6 หลักจากเลขฐานสองชนิด Signed 2-Complement ความยาว 24 บิท

- 4. กดปุ่ม Hex2Bin เพื่อแปลงผลลัพธ์เลขฐานสิบหกที่ได้กลับไปเป็นฐานสอง แล้วเลือกตัวเลขฐานสอง ทั้งหมด แล้วทำการคัดลอก (Copy) หรือกดปุ่ม Ctrl-C พร้อมกัน
- 5. คลิกบนชื่อลิงค์ต่อไปนี้ เพื่อเปิดหน้าเว็บสำหรับ บวก/ลบ/คูณ/หาร เลขจำนวนเต็ม ทั้งชนิด Unsigned และ Signed ต่อไปนี้

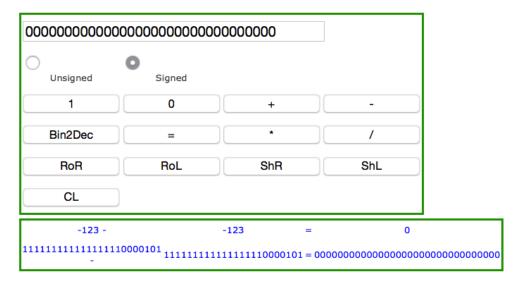
http://www.free-test-online.com/binary/binary_calculator.html

6. กดเลือกปุ่มออพชั้น Signed ก่อนแล้วจึงทำการวาง (Paste) ลงในกล่องข้อความ เพื่อเปลี่ยนการทำงาน ให้อยู่ในโหมดตัวเลขฐานสองชนิดมีเครื่องหมายตามรูปที่ A.4

รูปที่ A.4: หน้าต่างวางเลขการแปลงเลข -123 ให้เป็นเลขฐานสองชนิด Signed 2-Complement ความยาว 24 บิท

- 7. กดปุ่ม '-' เพื่อทำการกระบวนการลบเลข แล้ววาง (Paste) เลข -123 อีกรอบในกล่องข้อความที่ว่างลง
- 8. กดปุ่ม = เพื่อแสดงผลลัพธ์

ร**ูปที่** A.5: ผลลัพธ์เลขการแปลงเลข (-123) - (-123) ให้เป็นเลขฐานสองชนิด Signed 2-Complement ความ ยาว 24 บิท

ในรูปที่ A.5 แสดงให้เห็นว่า -123 - (-123) = 0

A.1.2 กิจกรรมท้ายการทดลอง

จงทำการทดลองและตอบคำถามต่อไปนี้ โดยแสดงวิธีทำตามเนื้อหาในหัวข้อที่ 2.2.2 และตรวจคำตอบตามวิธี ทำการทดลองที่ได้ทำไป

1. จงแปลงเลขฐานสิบชนิดไม่มีเครื่องหมายต่อไปนี้ให้เป็นเลขฐานสอง 24 บิทและฐานสิบหกจำนวน 6 หลัก และบันทึกผลลัพธ์ที่ได้ลงในตาราง

ฐานสิบ	ฐานสอง	ฐานสิบหก	
7	00000000000000000000111	2	<u>7</u> 16
8	00000000000000000001000	2	816
15	0000000000000000001111	2	F 16
16	0000000000000000010000	2	1016
255	00000000000000011111111	2	FF 16
256	00000000000000100000000	2	10016
65535	000000001111111111111111	2	_ _ EFFF _ 16
65536	000000010000000000000000	2	_ <u>_10000</u> _ 16

2. จงแปลงเลขฐานสิบต่อไปนี้ให้เป็นเลขฐานสองและฐานสิบหกชนิดมีเครื่องหมายแบบ 2-Complement และบันทึกผลลัพธ์ที่ได้ลงในตาราง

ฐานสิบ	ฐานสอง	ฐานสิบหก	
+1	0000000000000000000000001	2	116
-1	11111111111111111111111111	2	_FFFFFF_ 16
+15	00000000000000000001111	2	F16
-16	111111111111111111110000_	2	_FFFFF0_ 16
+255	00000000000000011111111	2	FF 16
-256	111111111111111100000000	2	_ FFFF00 _ 16
+65535	00000000111111111111111	2	FFFF _ 16
-65536	1111111100000000000000000000	2	_ FF0000 _ 16

- 3. จงบวกเลข 2-Complement ต่อไปนี้ แล้วบันทึกผลลัพธ์เป็นฐานสอง ฐานสิบ ข้อผิดพลาดที่แจ้งเตือน และอธิบายเหตุผลว่าทำไมจึงไม่ตรงกัน
 - - ผลลัพธ์ฐานสิบ = 80000001 ₁₆

 - เหตุผล.....
 - - ผลลัพธ์ฐานสอง = <u>10000000000000000000000000000</u> ₂
 - ผลลัพธ์ฐานสิบ = $\frac{100000000}{16}$ $_{16}$

	– เหตุผล
•	100000000000000000000000000000000000000
	 ผลลัพธ์ฐานสอง =01111111111111111111111111111111
	 ผลลัพธ์ฐานสิบ = 7FFFFFFF 16 ข้อผิดพลาดที่แจ้งเตือน Overflow - not enough binary digits to display the number000000000000000000000000000000000000
	– เหตุผล
•	100000000000000000000000000000000000000
	 ผลลัพธ์ฐานสอง =0000000000000000000000000000000
	 ผลลัพธ์ฐานสิบ = 0 16 ข้อผิดพลาดที่แจ้งเตือน

- เหตุผล.....

A.2 การแปลงและคณิตศาสตร์สำหรับมาตรฐาน IEEE754

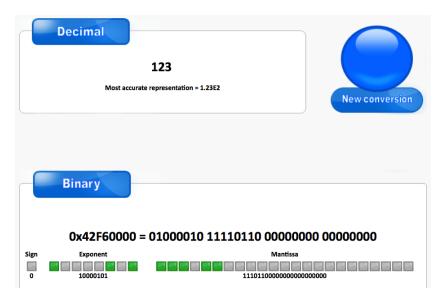
การทดลองเพื่อให้เข้าใจการแปลงเลขจำนวนจริงฐานสิบให้เป็นเลขฐานสองตามรูปแบบและฝึกการคำนวณ โดยใช้คณิตศาสตร์มาตรฐาน IEEE754 Single Precision มีความสอดคล้องกับเนื้อหาในหัวข้อที่ 2.6

A.2.1 การทดลองสำหรับ Single-Precision

การทดลองนี้จะเน้นที่การแปลงเลขจำนวนจริงให้เป็นเลขฐานสองทศนิยมชนิดลอยตัว สอดคล้องกับเนื้อหาใน หัวข้อที่ 2.6 ในรูปแบบ Single Precision โดยผ่านเว็บเบราส์เซอร์ที่ผู้อ่านถนัด กรอกหรือคลิกที่ชื่อลิงค์ต่อไปนี้

http://www.binaryconvert.com/convert_float.html เมื่อเว็บเพจปรากฎขึ้น ขอให้ผู้อ่านปฏิบัติตามการทดลอง ดังนี้

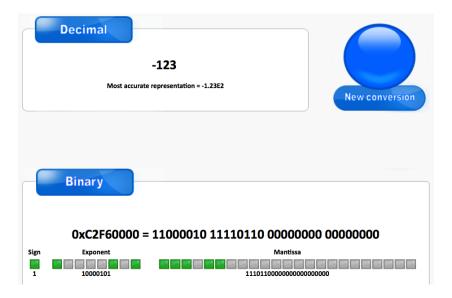
1. กรอกเลข 123 ลงในกล่องข้อความ แล้วกดปุ่ม Convert to binary ได้รูปที่ A.6

ร**ูปที่** A.6: ผลลัพธ์จากการแปลงเลข 123.0 ให้เป็นเลขฐานสองชนิด Single Precision

การเรียงตัวของผลลัพธ์เลขฐานสิบหกทางซ้ายมือมาจากเลขฐานสองทางขวามือ ซึ่งเกิดจากบิทข้อมูล ทั้งหมด 32 บิทตามรูปแบบของมาตรฐาน IEEE754 ชนิด Single Precision โปรดสังเกต กล่องสี่เหลี่ยมสีเขียว ตรงกับบิทที่เป็น '1' กล่องสีเทาตรงกับบิทที่เป็น '0' 0x หมายถึง เลขฐานสิบหก

2. กรอกเลข -123.0 ลงในกล่องข้อความ แล้วกดปุ่ม Convert to binary ได้รูปที่ A.7

ร**ูปที่** A.7: ผลลัพธ์จากการแปลงเลข -123.0 ให้เป็นเลขฐานสองตามมาตรฐาน IEEE754 ชนิด Single Precision

โปรดสังเกตตำแหน่งของกล่องสี่เหลี่ยมหรือสีเทาที่ตรงกับบิท Sign Exponent และ Mantissa ดังนั้น เรา จะเห็นได้ว่าเฉพาะ Sign ที่มีการเปลี่ยนแปลง

3. คลิกบนลิงค์นี้ เพื่อทดลองบวกและคูณเลขในรูปแบบ Single Precision ด้วยลิงค์ต่อไปนี้ http://weitz.de/ieee/ เลื่อนหน้าเว็บลงไปด้านล่างสุด เพื่อค้นหาแถบเมนูตามรูปที่ A.8

binary32	binary64	binary128
	binary32	binary32 binary64

รูปที่ A.8: เมนูด้านล่างสุดของหน้าเว็บ เพื่อเลือกเลขฐานสองชนิด Single Precision (Binary32) และ Double Precision (Binary64)

4. เลื่อนหน้าเว็บกลับไปด้านบนสุดเพื่อกรอกเลข -123.0 ลงในกล่องข้อความซ้ายบน และ กรอกเลข 123.0 ลงในกล่องข้อความถัดลงมา แล้วกดปุ่ม + แล้วจะได้ผลลัพธ์ดังรูปต่อไปนี้

IEEE 754 Calculator

(See info at bottom of page.)

	Sign	Significand	Exponent
-123.0	1	1 . 11101100000000000000000	10000101
	_	1.921875	+6
		0xC2F60000 0b110000101111011000000000000	00000
123.0	0	1 .111011000000000000000000000000000000	10000101
	+	1.921875	+6
		0x42F60000 0b010000101111011000000000000	00000
+	-	× /	
0.0	0	0 .000000000000000000000000000000000000	0000000
	+	0.0	+0
		0x0000000	00000

รูปที่ A.9: ผลลัพธ์จากการบวกเลข -123.0+123.0 ให้เป็นเลขฐานสองชนิด Single Precision

จะสังเกตเห็นว่า ผลลัพธ์ที่ได้เรียกว่า True Zero ตามตารางที่ 2.12 5. กดปุ่ม x (คูณ) แล้วจะได้ผลลัพธ์ของ -123×123 ดังรูปต่อไปนี้

IEEE 754 Calculator

(See info at bottom of page.)

	Sign	Significand	Exponent
-123.0	1	1 . 111011000000000000000000	10000101
	-	1.921875 0xC2F60000 0b110000101111011000000000000	+6
123.0	0	1 . 11101100000000000000000	10000101
	+	1.921875 0x42F60000 0b0100001011110110000000000000	+6
+	-	x /	
-15129.0	1	1 .11011000110010000000000	10001100
	-	1.8468018 0xC66C6400 0b110001100110110001100100000	+13

รูปที่ A.10: ผลลัพธ์จากการคูณเลข -123.0 x 123.0 ให้เป็นเลขฐานสองชนิด Single Precision

A.2.2 กิจกรรมท้ายการทดลอง

จงใช้เว็บเพจลิงค์ต่อไปนี้ในการตอบคำถาม

https://www.h-schmidt.net/FloatConverter/IEEE754.html

Tools & Thoughts IEEE-754 Floating Point Converter Translations: de This page allows you to convert between the decimal representation of numbers (like "1.02") and the binary format used by all modern CPUs (IEEE 754 floating point).						
2002 Dy a	, do 0.					
		IEEE 754 Cor	overter (JavaScript), V0.22			
	Sign	Exponent	Mantissa			
Value:	+1	2 ⁻¹²⁶ (denormalized)	0.0 (denormalized)			
Encoded as:	0	0	0			
Binary:		00000				
You e	entered	0				
Value	actually st	ored in float: 0	+1			
Error	due to con	version: 0	0			
Binar	y Represer	ntation 00000000000	00000000000000000000			
Hexa	decimal Re	presentation 0x00000000				

ร**ูปที่** A.11: เว็บสำหรับการตอบคำถามเพื่อสร้างเลขหรือแปลงเลขฐานสิบด้วยมาตรฐาน IEEE754 Single Precision การกดเลือกคือทำให้บิทนั้นเท่ากับ '1'

โดยแสดงวิธีทำตามเนื้อหาในหัวข้อที่ 2.6 และตรวจคำตอบตามวิธีทำการทดลองที่ได้ทำไป และกรอก ผลลัพธ์ลงบนเส้นประที่จัดไว้ให้เท่านั้น ยกตัวอย่างเช่น

- 1. จงสร้างเลข -0.0 $_{10}$ โดยการกดเลือกปุ่มสี่เหลี่ยมในส่วน Sign เท่านั้น เลขฐานสอง = 1 0 0 0|0 0 0 0|0 0 0 0|0 0 0 0|0 0 0 0|0 0 0 0|0 0 0 0|0 0 0 0 0 $_2$ ฐานสิบหก = 8 0 0 0 0 0 0 0 0 $_{16}$
- 2. จงสร้างเลข -1.0 $_{10}$ โดยการกดเลือกปุ่มสี่เหลี่ยมในส่วน Exponent เท่านั้น ต่อจากข้อที่แล้ว เลขฐานสอง = _1011 | _1111 | _1000 | _0000 | _0000 | _0000 | _0000 | _0000 _ _2 ฐานสิบหก = _b _ f _ 8 _ 0 _ 0 _ 0 _ 0 _ 0_{16}
- 3. จงสร้างเลข -1.5 $_{10}$ โดยการกดเลือกปุ่มสี่เหลี่ยมในส่วน Mantissa เท่านั้น ต่อจากข้อที่แล้ว เลขฐานสอง = _1011|_1111|_1100|_0000|_0000|_0000|_0000|_0000|_2 ฐานสิบหก = _b _f _c _0 _0 _0 _0 _0 _0 _16
- 4. จงสร้างเลข 1.17549435082 $\times 10^{-38}$ ซึ่งเป็นค่านอมัลไลซ์ที่น้อยที่สุด (Normalized) เลขฐานสอง = 0000|0000|1000|0000|0000|0000|0000| ฐานสิบหก = 0 0 8 0 0 0 0 0_{16}

5.	จงสร้างเลข เลขฐานสอง			,	, 0					
	ฐานสิบหก								0	<u>0</u> 16
6.	จงสร้างเลข	3.40	28234663 11111	39×10 ³⁸	ซึ่งเป็นค่า 1111	นอมัลไลซ์ 4 	์ที่มากที่สุด 111111	า (Norm	alized)	
	เลขฐานสอง ฐานสิบหก	=	/	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>	_!_!_!_!. _f	_!_!_!_: _f	_
	ขานถบทเเ	_	<u>I</u>	<u>L</u>	<u></u>	L		1	1	<u>f</u> 16
7.	จงสร้างเลข	∞ গী	งเป็นค่าอา	มันต์ (Infii	าity) ตาม	ตารางที่ 2	2.12			
	เลขฐานสอง	= _()111 <u> </u> 11	11 10	00 000	0000	0000	0000	0000	2
	ฐานสิบหก	=	<u>7</u>	<u>f</u>	<u>8</u>	<u>O</u>	_0	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u> 16
	y		,			ط				
8.	จงสร้างเลข									
	เลขฐานสอง							<u> 1111 </u>	1111	2
	ฐานสิบหก	=	<u>7</u>	<u>f</u>	<u>f</u>	<u>f</u>	<u>f</u>	<u>f</u>	<u>f</u>	<u>f</u> 16

9. จงแปลงเลขฐานสองขนาด 32 บิทที่ได้จากกิจกรรมก่อนหน้านี้ ให้เป็น เลขจำนวนเต็ม โดยใช้ลิงค์ต่อไป นี้ http://www.binaryconvert.com/convert_signed_int.html เมื่อคัดลอกและวางเลข ครบแล้ว ให้กดปุ่ม Convert to decimal

A.3 รหัสของข้อมูลตัวอักษร

A.3.1 การทดลอง

การทดลองในหัวข้อนี้จะเป็นการแปลงรหัสตัวอักษรภาษาอังกฤษและไทย เป็นรหัส ASCII และ Unicode ชนิด UCS-2 ตามเนื้อหาในหัวข้อ 2.7 ผ่านทางเว็บไซต์ https://www.branah.com/ascii-converter ที่มี นักพัฒนาเพื่อเผยแพร่ความรู้เป็นวิทยาทานเช่นเดียวกับเว็บที่ได้ทดลองมา

- 1. เปิดเว็บตามลิงค์ต่อไปนี้ หรือ กดปุ่มซ้ายบนชื่อลิงค์ https://www.branah.com/ascii-converter
- 2. กรอกข้อความต่อไปนี้ ลงไปในกล่องข้อความ ASCII

ไทยกขคลbc

โปรดสังเกต ระหว่างตัวอักษรมี ช่องว่าง 1 ตัวอักษรเสมอ

3. กดปุ่ม Convert ซ้ายบนสุด จะได้ผลลัพธ์ดังรูปต่อไปนี้

ASCII Converter - Hex, decimal, binary, base64, and ASCII converter

Convert	ASCII (Example: a b c)
ไทยกขคลbo	
Add spaces	Remove spaces Convert white space characters
Convert	Hex (Example: 0x61 0x62 0x63) ☑ Remove 0x
e44 e17 e22 e01	1 e02 e04 61 62 63
Convert	Decimal (Example: 97 98 99)
3652 3607 3618	3 3585 3586 3588 097 098 099
Convert	Binary (Example: 01100001 01100010 01100011)
111001000100 · 01100011	111000010111 111000100010 111000000001 111000000
Convert	Base64 (Example: YSBiIGM=)
RCAXICIGASAC	IAQgYSBiIGM=

ร**ูปที่** A.12: ผลลัพธ์จากการกรอกและแปลงตัวอักษร ไ ท ย ก ข ค a b c เป็นรหัสต่างๆ

4. กล่องข้อความ Hex จะแสดงค่า Unicode สำหรับภาษาไทย และ ASCII สำหรับภาษาอังกฤษ ในรูปผู้ เขียนได้กดเลือก Remove 0x เพื่อความสะดวกในการอ่านค่า

A.3.2 กิจกรรมท้ายการทดลอง

- 1. จงอธิบายวิธีการหาค่าฐานสิบ 0 9 จากรหัส ASCII ของตัวอักษร 0 9
- 2. จงอธิบายวิธีการหาค่าฐานสิบ 0 9 จากรหัส Unicode ของตัวอักษร o ๙
- 3. จงเปิดเว็บที่มีข้อความภาษาไทย เช่น เว็บข่าว แล้วทดลองเปลี่ยนการนำเสนอบนจอเพื่อ View source เช่น Google Chrome ใช้เมนู Tool-> View Source แล้ว Find หรือกดปุ่ม CTRL-F คำว่า charset ว่ามีค่าเท่ากับ utf-8 หรือไม่ เพราะเหตุใด